

Rangorden og Titler

Foredrag i Bjerringbro den 13. september 2020 af
Greve Henrik Holstein

Christen Skeel den Rige og Birgitte Rosenkrantz - det var adelen før 1672 (Abraham Wuchters)

Titler jf. De Grevelige og de Friherrelige Privilegier

(Friherre = Baron)

Grevelige slægter, hvis succession og arvegang følger Grevernes Privilegier af 1672				
	<i>endnu lensgreve</i>	<i>rang</i>	<i>ingen lensgreve</i>	<i>rang</i>
Overhoved	greve m. rang som lensbesidder, lensgreve*	II kl. nr.2	greve* uden rang som lensbesidder	III kl. nr.1
Ældste barn datter	komtesse*	III kl. nr.1	komtesse*	III kl. nr.1
Ældste søn	greve*	III kl. nr.1	greve*	III kl. nr.1
Yngre sønner	baroner*	IV kl. nr.7	baroner*	IV kl. nr.7
Yngre døtre	baronesser*	IV kl. nr.7	baronesser*	IV kl. nr.7
Ældste søns sønner	baroner	IV kl. nr.7	baroner	IV kl. nr.7
Ældste søns døtre	baronesser	IV kl. nr.7	baronesser	IV kl. nr.7
Yngre sønners sønner	baroner	IV kl. nr.8	baroner	IV kl. nr.8
Yngre sønners døtre	baronesser	IV kl. nr.8	baronesser	IV kl. nr.8

* "Grevelige personer"

Omkring første halvdel af 1700-tallet afveg kongerne i ophøjelsespatenterne ofte fra de Grevelige Privilegier, idet også yngre sønner og deres sønner og så fremdeles fik titel og rang af greve, mens deres søstre alle blev komtesser. Omvendt i starten af 1800-tallet, hvor lensgreve Raben-Levetzaus yngre sønners børn blev ubetitlede herrer og damer.

Friherlige slægter, hvis succession og arvegang følger Friherrernes Privilegier af 1672				
	<i>endnu lensbaron</i>	<i>rang</i>	<i>ingen lensbaron</i>	<i>rang</i>
Overhoved	baron m. rang som lensbesidder, lensbaron	III kl. nr.2	baron uden rang som lensbesidder	IV kl. nr.8
Ældste barn datter	baronesse	IV kl. nr.8	baronesse	IV kl. nr.8
Ældste søn	baron	IV kl. nr.8	baron	IV kl. nr.8
Yngre sønner	baroner	IV kl. nr.8	baroner	IV kl. nr.8
Yngre døtre	baronesser	IV kl. nr.8	baronesser	IV kl. nr.8
Ældste søns sønner	baroner	IV kl. nr.8	baroner	IV kl. nr.8
Ældste søns døtre	baronesser	IV kl. nr.8	baronesser	IV kl. nr.8
Yngre sønners sønner	baroner	IV kl. nr.8	baroner	IV kl. nr.8
Yngre sønners døtre	baronesser	IV kl. nr.8	baronesser	IV kl. nr.8

I midten af 1800-tallet afveg friherrepatentet for lensbaron Berner-Schilden-Holsten fra de Friherrelige Privilegier, idet hans ældste søn blev baron, og øvrige børn ubetitlede herrer og damer.

Majorater <i>majoratsbesidder *</i>	len <i>lensbesidder*</i>	grevskab <i>lensgreve</i>
		baroni <i>lensbaron</i>
		stamhus <i>stamhusbesidder</i> fideikommissgods

* Betegnelse, men ikke titel

Ideen bag majoraterne var, at de som generel regel ikke kunne deles ved arveskifte, men kun kunne arves ubeskåret af nærmeste mandlige arving. Endvidere kunne besidderne ikke sælge eller dele majoraterne, da de formelt var båndlagte. Majoratsbesidderne kunne dog nyde udkommet og alle herlighederne.

Den kommende lensgreve skulle samle mindst 2.500 tønder hartkort, hvilket *omtrent* svarer til 8.600 hektar.

Der skulle mindst 1.000 tønder hartkorn til at oprette et baroni, hvilket *omtrent* svarer til 3.500 hektar, afhængigt af jordens bonitet.

Et stamhus skulle omfatte mindst 400 tønder hartkorn eller *omtrent* 1.400 hektar

En stamhusbesidder var som oftest adelig, men ikke nødvendigvis.

Ved Lensafløsningsloven af 1919 skulle alle majorater afløses, dvs. overgå til fri ejendom, hvilket skete inden for de efterfølgende ti år. Samtidig skulle der af de tidligere len betales en samlet sum svarende til godt 70% af godsets værdi, idet de 40% dog indgik i en succesorfond, hvis afkast den tidligere lensbesidder kunne nyde.

Af de 22 grevskaber, som fandtes ved lensafløsningsloven, ejes de resterende hovedgårde af følgende 12 grevskaber endnu (2016) af lensbesidderens slægt:

- Grevskabet Langeland (Tranekær; 1672-1928)
- Grevskabet Wedellsborg (1672-1926)
- Grevskabet Jarlsberg (1673-1893)
- Grevskabet Holsteinborg (1708-1921)
- Grevskabet Knuthenborg (1714-1926)
- Grevskabet Gyldensteen (1720-1922)
- Grevskabet Ledreborg (1746-1926)
- Grevskabet Bregentved (1750-1922)
- Det grevelige Rantzauske Forlods (Rosenvold; 1756-1921)
- Grevskabet Lindenberg (1781-1923)
- Grevskabet Muckadell (Arreskov; 1784-1925)
- Grevskabet Lerchenborg (1818-1923)

De resterende hovedgårde af følgende tre grevskaber er gået i arv på spindesiden:

- Grevskabet Frijsenborg (1672-1920)
- Grevskabet Samsø (Brattingsborg; 1677-1921)
- Grevskabet Hardenberg-Reventlow (Krenkerup; 1815-1923).

Af de 14 baronier, der fandtes i Danmark ved lensafløsningen i 1919, ejes de resterende hovedgårde af følgende syv baronier endnu af lensbesidderens slægt (2016):

- Baroniet Holckenhavn (1672-1921)
- Baroniet Juellinge (Halsted Kloster; 1672-1921)
- Baroniet Holstenshuus (1779-1923)
- Baroniet Lehn (Hvidkilde; 1780-1925)
- Baroniet Guldborgland (Berritzgaard; 1784-1922)
- Baroniet Gaunø (1805-1921)
- Baroniet Sønderkarle (Lungholm; 1819-1925)

De resterende hovedgårde af følgende 2 baronier er gået i arv på spindesiden:

- Baroniet Brahetrolleborg (1672-1924), og
- Baroniet Stampenborg (Nysø; 1809-1924)

Af de 39 stamhuse og fideikommissgodser, som eksisterede i 1919, ejes de resterende hovedgårde af følgende 18 stamhuse endnu af stamhusbesidderens slægt (2016):

- Ahlefeldt (Broløkke);
- Bidstrup;
- Birkelse;
- Egeskov;
- Erholm og Søndergaard;
- Giesegaard;
- Juelsberg;
- Ravnholt, Hellerup og Nislevgaard;
- Rosenkrantz (Ryegaard i Sjælland);
- Selsø;
- Sæbygaard;
- Thorseng (Valdemars Slot);
- Tjele;
- Vennerslund;

samt fideikommissgodserne

- Clausholm;
- Frederiksdal; og
- Saltø;

og familiegodset

- Svenstrup.

Følgende tidligere stamhuse er gået i arv på spindesiden:

- Broholm;
- Hverringe;
- Lundsgaard;
- Moltkenborg (Glorup).

Det norske grevskab Jarlsberg blev i 1893 ændret til stamhuset Jarlsberg, som det endnu hedder.

Rangfølgen i dag:

I rangklasse (uddrag):

Nr. 1: Ingolf, greve af Rosenborg;
Alexandra, grevinde af Frederiksborg

Nr. 4: Regeringens ministre så længe de er ministre;
udenlandske ambassadører akkrediteret i Danmark

Nr. 5: Præsidenten for Højesteret

Nr. 6: Riddere af Elefantordenen

Nr. 9: Generaler, admiraler

Nr. 10: Generalløjtnanter, viceadmiraler

Nr. 13: Greverne Danneskiold-Samsøe
Dekanessen for Valløe

Personer i I klasse har prædikat af Ekscellence, undt. evt. hustruer, som er 'Nåder'. Regeringens ministre anvender ikke prædikatet.

II rangklasse (uddrag):

Nr. 1: Modtagere af Storkorset af Dannebrogordenen

Nr. 2: Hertugerne af Glücksbiereg, lensgrever, og grever med samme rang, komtesserne Danneskiold-Samsøe
H.M. Dronningens hofmarskal, H.M. Dronningens kabinetssekretær

Danske ambassadører i højeste lønramme

Nr. 4: Kongehusets øvrige hofmarskaller og hofchefer
Kammerherrer, som er ældste sønner af lensgrever (med mindre de er succederet som lensgrever)

Nr. 5: Øvrige kammerherrer

Dommere i Højesteret, departementschefer

Generalmajorer, rigspolitichefen, amtmænd, biskopper

Nr. 7: Hofjægermestre, ceremonimesteren

Nr. 12: Visse gesandter, visse generalkonsuler

III rangklasse (uddrag):
Nr. 1: Øvrige grever
Nr. 2: Lensbaroner
Nr. 3: Landsdommere, ministerråder, ambassaderåder Oberster, kommandører Rigsarkivaren, rigsbibliotekaren, rigsantikvaren
Nr. 9: Byrets- og underrettsdommere, visse af ministeriernes kontorchefer Oberstløjtnanter, visse overlæger, domprovster Professorer ved Københavns Universitet
<i>Medlemmer af de første tre klasser, og deres børn tilhører det, man kalder rangadel.</i>

IV rangklasse (uddrag):
Nr. 1: Politiinspektører, visse overlæger, provster
Nr. 3: Majorer, orlogskaptajner Visse præster Visse af ministeriernes kontorchefer, rets- og politiassessorer af 1. grad
Nr. 4: Kongelige bygningsinspektører
Nr. 5: Ekspeditionssekretærer, ambassadesekretærer
Nr. 7: Baroner, som er yngre sønner af en greve
Nr. 8: Andre baroner

Rangadel:

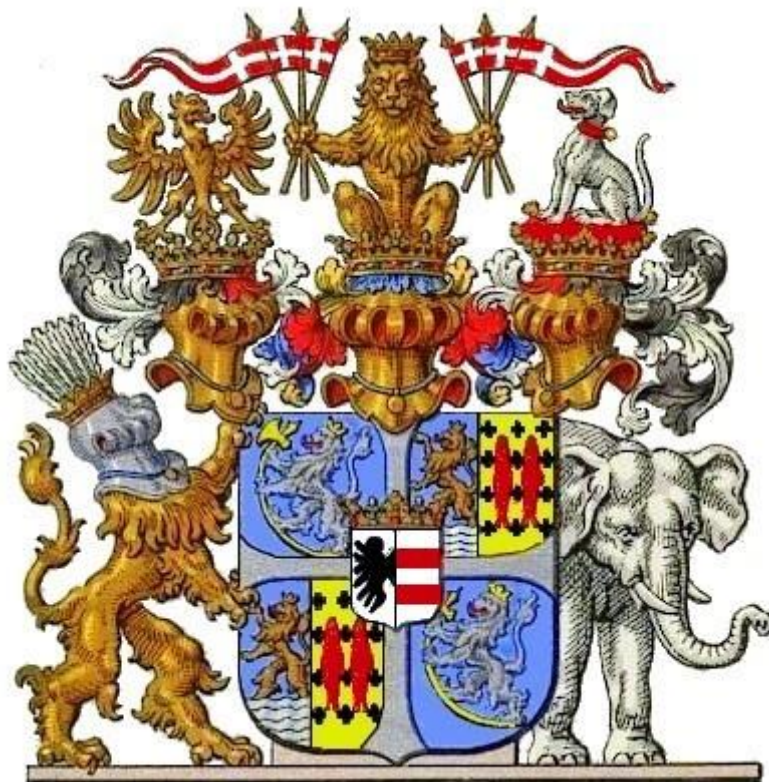
Alle som har eller har haft embeder i de første tre rangklasser skal "for sig, deres hustruer og ægte børn i første led [dvs. ægteskabeligt fødte børn, men ikke børnebørn] være og holdes lige med adelen."

Prædikaterne:

I klasse <i>hustru:</i>	Hans/Hendes Ekscellence Hendes Nåde
II klasse	Hans/Hendes Højvelbårenhed, eller Højvelbårne
III klasse	Hans/Hendes Høj- og Velbårenhed, eller Høj- og Velbårne
IV klasse	Hans/Hendes Højædelhed og Velbårenhed, eller Højædle og Velbårne
V klasse	Hans/Hendes Højædelhed og Velbyrdighed, eller Højædle og Velbyrdige

I tiltale: Deres Ekscellence, Deres Nåde, Deres Højvelbårenhed, etc.

Kun prædikater for I rangklasse er i brug i dag (2016)

Et greveligt våben, typisk med skjoldholdere og tre hjelme og
(Greverne Ahlefeldt-Laurvig af grevskaberne Laurvig [Larvik] og Langeland)

Et friherreligt våben malet på porcelæn fra Den Kongelige Porcelænsfabrik – typisk med skjoldholdere og to hjelme
(Baronerne Bertouch-Lehn af baroniet Sønderkarle)

Ubetitlet adels våben ca. 1700 – typisk ingen skjoldholder, en hjelm
(von Arensdorff, uradel)

Urne

Ubetitlet adels våben ca. 1300
(slægten Urne, uddød i beg. 1900-tallet)

Borgerligt våben – stikhjelm, ingen medaljon om halsen
(Våben komponeret og antaget af den kongelige våbenmaler,
cand.mag. Ronny Andersen)